

O'zbekiston Respublikasi
Sog'liqni saqlash vazirining
2025 yil "23" iyundagi
180-sonli buyrug'iga
ilova

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI SOG'LIQNI SAQLASH VAZIRLIGI
RESPUBLIKA SHOSHILINCH TIBBIY YORDAM ILMIY MARKAZI

«BUYRAK SHIKASTLANISHI»

NOZOLOGIYALARI BO'YICHA TIBBIY XIZMAT KO'RSATISH MILLIY KLINIK STANDARTLARI

TOSHKENT – 2025

«TASDIQLAYMAN»

Respublika shoshilinch tibbiy
yordam ilmiy markazi direktori

Alimov D.A.

» _____ 2025y

« BUYRAK SHIKASTLANISHI »

NOZOLOGIYALARI BO'YICHA TIBBIY XIZMAT KO'RSATISH MILLIY KLINIK STANDARTLARI

TOSHKENT – 2025

« BUYRAK SHIKASTLANISHI »

NOZOLOGIYALARI BO'YICHA TIBBIY XIZMAT KO'RSATISH MILLIY KLINIK STANDARTLARI

TOSHKENT – 2025

Asosiy mutahassis (shifokor) maslahati	1. Umumiy amaliyot shifokori	+	+				Buyrak shikastlanishini tashxislash uchun intensiv terapiya va jonlantirish bo‘limi bo‘lgan kasalxonada shoshilinch kasalxonaga yotqizish ko‘rsatiladi.	Kasallikning og‘irligiga qarab
	2. Pediatr/Terapevt	+	+					
	3. Tez tibbiy yordam shifokori			+				
	4. Jarrox			+	+	+		
	5. Irolog				+	+		
Eslatma: buyrak shikastlanishi uchun birlamchi tibbiy yordam barcha tibbiyot xodimlari tomonidan ko‘rsatiladi va reanimatsiya bo‘limiga yuboriladi.								
Mutahassis (shifokor) maslahati (qo‘shimcha)	1. Rentgenolog				+	+	kasallikni statsionar davolash paytida va/yoki ko‘rsatilganda kamida 1-2 marta	Kasallikning og‘irligiga qarab
	2. Ultratovush diagnostika shifokori		+	+	+	+	kasallikni statsionar davolash paytida va/yoki ko‘rsatilganda kamida 1-2 marta	Kasallikning og‘irligiga qarab
	3. Anesteziolog-reanimatolog				+	+	kasallikni statsionar davolash paytida va/yoki ko‘rsatilganda kamida 1-2 marta	Kasallikning og‘irligiga qarab
	4. Travmatolog			+	+	+	kasallikni statsionar davolash paytida va/yoki ko‘rsatilganda kamida 1-2 marta	Kasallikning og‘irligiga qarab
	5. Neyroxirurg					+	kasallikni statsionar davolash paytida va/yoki ko‘rsatilganda kamida 1-2 marta	Kasallikning og‘irligiga qarab
Izohlar: tor mutaxassislarni tekshirish bemorda qo‘shma va kombinatsiyalangan jaroxat bilan birga keladigan qo‘shimcha kasalliklar aniqlanganda amalga oshiriladi.								
Asosiy laborator tekshiruvlar	1. Qon umumiy (klinik) tahlili			+	+	+	kasallikni statsionar davolash paytida va/yoki ko‘rsatilganda kamida 1-2 marta	

							marta	
	2. Peshob umumiy (klinik) tahlili			+	+	+	kasallikni statsionar davolash paytida va/yoki ko'rsatilganda kamida 1-2 marta	
	3. Qon guruhi va rezus faktorni aniqlash			+	+	+	kasallikni statsionar davolash paytida va/yoki ko'rsatilganda kamida 1-2 marta	
<i>Izohlar: cheklangan jarohatlar uchun umumiy qon va siydik tekshiruvi o'tkaziladi, chunki qo'shimcha qon guruhi va Rh omilini aniqlash, koagulogramma va biokimyoviy qon testlari buyuriladi. Kombinatsiyalangan jarohatlar bo'lsa, yuqoridagi barcha testlar asosiy testlar sifatida belgilanadi.</i>								
Qo'shimcha laborator tekshiruvlar	1. Biokimyoviy tahlillar: ALT, AST, umumiy oqsil, bilirubin, mochevina, kreatinin, glyukoza aniqlash	-	-	+	+	+	kasallikni statsionar davolash paytida va/yoki ko'rsatilganda kamida 1-2 marta	
	2. Koagulogramma	-	-	+	+	+	kasallikni statsionar davolash paytida va/yoki ko'rsatilganda kamida 1-2 marta	
<i>Eslatma: differentsial diagnostika uchun amalga oshiriladi</i>								
Asosiy instrumental tekshiruvlar	1. Qon bosimi, puls, nafas olish tezligi va to'yinganligini aniqlash va nazorat qilish	-	+	+	+	+	kasallikni statsionar davolash paytida va/yoki ko'rsatilganda kamida 1-2 marta	
	2. Buyraklar va siydik yo'llarining ultratovush tekshiruvi	-	+	+	+	+	kasallikni statsionar davolash paytida va/yoki ko'rsatilganda kamida 1-2 marta	
<i>Eslatma: differentsial diagnostika uchun amalga oshiriladi</i>								
Qo'shimcha instrumental tekshiruvlar	1. Qorin bo'shlig'ining ultratovush tekshiruvi		+	+	+	+	kasallik bo'yicha statsionar davolanishda kamida 1 marta va/yoki ko'rsatmaga muvofiq	

	2. Rentgenskopiya			+	+	+	ko'rsatmaga muvofiq	
	3. Ekskretor urografiya			+	+	+	ko'rsatmaga muvofiq	
	4. EKG		+	+	+	+	kasallik bo'yicha statsionar davolanishda kamida 1 marta va/yoki ko'rsatmaga muvofiq	
	5. Buyrak MSKT kontrast modda bilan			+	+	+	kasallik bo'yicha statsionar davolanishda kamida 1 marta va/yoki ko'rsatmaga muvofiq	

Eslatma: differentsial diagnostika uchun amalga oshiriladi

ShOSHILINCh STATSIONAR DAVOGA KO'RSATMA

Diagnostik tadbirlar	Tibbiy xizmatlar nomi	Tez va shoshilinch yordam ko'rsatish darajasi va turi bo'yicha				Xizmat ko'rsatish yoki tekshiruvni o'tkazish minimal soni	Davolash muddati	
		Ambulator yordam		Statsionar yordam*				
		TTYo/ uy sharoitida	OP/ OSHP/ KTMP	Tumanlararo shoshilinch yordam markazi	Viloyat shoshilinch tez tibbiy yordam IIATM filiallari	Respublika shoshilinch va tez tibbiy yordam IIAT markazi		
Boshqa turdagi tekshiruvlar	1. Buyrak shikastlangan barcha bemorlar	-		+	+	+	ko'rsatmaga muvofiq	12-14 kun

Izohlar: tumanlararo shoshilinch tibbiy yordam markazida statsionar davolanayotgan bemorlar, agar ko'rsatilsa, tez tibbiy yordam orqali maslahatlashgandan so'ng, RShTEIM mintaqaviy filiallariga, ko'rsatmalarga muvofiq og'ir va tanqidiy kuygan bemorlar havo tezyordami orqali maslahatlashgandan keyin yoki teletibbiyot seansidan keyin RShTEIMga o'tkazilishi mumkin

MEDIKAMENTOZ DAVO

Davolash tadbirlari (asosiy medikamentoz davo)	Tez va shoshilinch yordam ko'rsatish darajasi va turi bo'yicha		O'rtacha sutkalik dozirovkasi	Bir kurslik dozirovka
	Ambulator yordam	Statsionar yordam*		

		TTYo/ uy sharoitida	OP/ OSHP/ KTMP	Tumanlararo shoshilinch yordam markazi	Viloyat shoshilinch tez tibbiy yordam IIATM filiallari	Respublika shoshilinch va tez tibbiy yordam IIAT markazi		
Dori-vositaning (xalqaro patentlanmagan) nomi	Dori-vositaning dozirovkasi va qo'llanilishi							
1. Sefalosporinlar (TSefazolin, Seftriakson)	1 g x 2 marta kuniga, m/i		+	+	+	+	ko'rsatmaga muvofiq	4-5 kun.
2. Ftorxinolonlar (TSiprofklosatsin, Ofloksatsin, Levofloksatsin)	100 ml x 2 marta kuniga, m/i		+	+	+	+	ko'rsatmaga muvofiq	4-5 kun.
3. Etamzilat natriya (mikrogematuriyada)	12,5% - 2,0 x 2 marta kuniga, m/i	+	+	+	+	+	ko'rsatmaga muvofiq	3-4 kun
4. Aminokapronovaya kislota (makrogematuriyada)	100 ml x 2 marta kuniga, v/i	+	+	+	+	+	ko'rsatmaga muvofiq	2-3 kun
<i>Eslatma: dori-darmonlar kasallikning og'irligiga qarab qo'llaniladi</i>								
Davolash tadbirlari (qo'shimcha medikamentoz davo)		Tez va shoshilinch yordam ko'rsatish darajasi va turi bo'yicha					O'rtacha sutkalik dozirovkasi	Bir kurslik dozirovka
		Ambulator yordam		Statsionar yordam*				
		TTYo/ uy sharoitida	OP/ OSHP/ KTMP	Tumanlararo shoshilinch yordam markazi	Viloyat shoshilinch tez tibbiy yordam IIATM filiallari	Respublika shoshilinch va tez tibbiy yordam IIAT markazi		
Dori-vositaning (xalqaro patentlanmagan) nomi	Dori-vositaning dozirovkasi va qo'llanilishi							
1. Reosorbilakt (AQH hajmiga qarab)	400 ml x 1 marta kuniga, v/i		+	+	+	+	ko'rsatmaga muvofiq	3-4 kun
2. Infezol (AQH hajmiga qarab)	250 ml x 1 marta kuniga, v/i		+	+	+	+	ko'rsatmaga muvofiq	
3. Disolʻ i/ili Atsesol (AQH hajmiga qarab)	200 ml x 1 marta kuniga, v/i		+	+	+	+	ko'rsatmaga muvofiq	
<i>Eslatma: dori-darmonlar kasallikning og'irligiga qarab qo'llaniladi</i>								

TEZ VA ShOSHILINCh JARROHLIK AMALIYO TI

Davolash tadbirlari (operativ davo)	Tez va shoshilinch yordam ko'rsatish darajasi va turi bo'yicha				
	Ambulator yordam		Statsionar yordam*		
Jarrohlik amaliyoti/aralashuv/muolaja nomi	TTYo/ uy sharoitida	OP/ OSHP/ KTMP	Tumanlararo shoshilinch yordam markazi	Viloyat shoshilinch tez tibbiy yordam IIATM filiallari	Respublika shoshilinch va tez tibbiy yordam IIAT markazi
Laparoskopiya (agar ichki organlarning shikastlanishiga shubha bo'lsa)			+	+	+
Laparotomiya (agar qorin bo'shlig'i jarrohi va travmatolog ishtirokida buyrakning kombinatsiyalangan shikastlanishiga shubha qilingan bo'lsa, buyrak parenximasining bir yoki bir nechta yorilishini tikish va chashka-tos tizimining drenajlanishi)			+	+	+
Laparotomiya ichki organlarning shikastlanishiga shubha qilingan taqdirda, buyrak arteriyalari va buyrak parenximasining yuqori va pastki qutblarining tomirlari shikastlanganda, chok-tos tizimining drenaji bilan tikuv va / yoki segmentar rezektsiya ko'rsatiladi			+	+	+
Laparotomiya yoki lumbotomiya, agar organni saqlab qolishga urinish imkonsiz bo'lsa, nefrektomiya.			+	+	+
<i>Eslatma: dori-darmonlar kasallikning og'irligiga qarab qo'llaniladi</i>					

DAVOLOVChI OVQATLANISH/PARHEZ

Ovqatlanish tartibi	Tez va shoshilinch yordam ko'rsatish darajasi va turi bo'yicha				
	Ambulator yordam		Statsionar yordam*		
Parghez stoli va uning davomiyliligi	TTYo/ uy sharoitida	OP/ OSHP/ KTMP	Tumanlararo shoshilinch yordam markazi	Viloyat shoshilinch tez tibbiy yordam IIATM filiallari	Respublika shoshilinch va tez tibbiy yordam IIAT markazi
Стол № 15	+	+	+	+	+
<i>Eslatma: dori-darmonlar kasallikning og'irligiga qarab qo'llaniladi</i>					

REABILITATSIYA

Reabilitatsiya tadbirlari	Tibbiy xizmatlar nomi	Uy sharoitida	OSHP/OP/KTMP	Statsionar sharoitida	Tadbirlar minimal soni	Reabilitatsiya muddati
Mutahassis (shifokor) maslahati	1. Umumiy amaliyot shifokori		+	+	ko'rsatmaga muvofiq	ko'rsatmaga muvofiq
	2. Urolog		+	+	ko'rsatmaga muvofiq	ko'rsatmaga muvofiq

	3. Xirurg		+	+	ko'rsatmaga muvofiq	ko'rsatmaga muvofiq
	4. Travmatolog		+	+	ko'rsatmaga muvofiq	ko'rsatmaga muvofiq
<i>Eslatma: reabilitatsiya choralari har bir bemor uchun zarar darajasiga va kombinatsiyalangan jarohatlarning mavjudligiga qarab individual ravishda tavsiya yetiladi.</i>						
Laborator tekshiruvlar	1. Qon umumiy tahlili	-	+	+	ko'rsatmaga muvofiq	ko'rsatmaga muvofiq
	2. Peshob umumiy tahlili	-	+	+	ko'rsatmaga muvofiq	ko'rsatmaga muvofiq
<i>Eslatma: reabilitatsiya choralari har bir bemor uchun zarar darajasiga va kombinatsiyalangan jarohatlarning mavjudligiga qarab individual ravishda tavsiya yetiladi.</i>						
Instrumental tekshiruvlar	1. Buyraklar va siydik yo'llarining UTT.	-	+	+	ko'rsatmaga muvofiq	ko'rsatmaga muvofiq
	2. Ichki organlarning UTT	-	+	+	ko'rsatmaga muvofiq	ko'rsatmaga muvofiq
<i>Eslatma: reabilitatsiya choralari har bir bemor uchun zarar darajasiga va kombinatsiyalangan jarohatlarning mavjudligiga qarab individual ravishda tavsiya yetiladi.</i>						
Reabilitatsiya usullari	1. Buyrak shikastlanishi bo'lgan barcha bemorlar, sababiga qarab (YTX, katatravma) xavfsizlik qoidalariga rioya qilgan holda o'qitilishi kerak	+	+	+	ko'rsatmaga muvofiq	ko'rsatmaga muvofiq

RShTYoIM urologii raxbari, d.m.n.

Axmedov R.N.